

Tilsynssensors Årsrapport 2011

Bachelorprogrammet i Kultur og Kommunikasjon (Kulkom)

Universitetet i Oslo

Av
Førsteamanuensis Eldar Bråten
Institutt for sosialantropologi
Universitetet i Bergen

14. januar 2011

Bakgrunnsinformasjon

Denne rapporten er en evaluering av det tverrfaglige bachelorprogrammet i Kultur og Kommunikasjon ved Universitetet i Oslo. I tråd med den generelle malen for tilsynssensors årsrapport ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, UiO, legges det særlig vekt på spørsmål rundt vurdering – utforming av eksamensoppgaver, karaktersetting, karakternivå og grad av samsvar mellom vurderingsformer og studieprogrammets faglige intensjoner. Fokus er i særlig grad på to sentrale trinn i programmet, Kulkom 1001 som representerer studentenes første møte med programmet, og Kulkom 3090 (bacheloroppgaven) som synliggjør den faglige kvaliteten helt på slutten av programmet.

Grunnlaget for evalueringen er generelle bakgrunnsopplysninger om programmet, tilsendt skriftlig materiale som vedrører studieåret 2010 (interne evalueringer, karakteroversikter og et utvalg eksamensbesvarelser), samt kontakt over e-post med programmets leder, professor Anne Krogstad.

Jeg er oppnevnt som tilsynssensor for en fireårs periode, og dette er min andre årsrapport.

Utforming av arbeidet

Det empiriske grunnlaget for evalueringen av vurderingspraksis er 12 eksamensbesvarelser fordelt likt på to emner, Kulkom 1001 og Kulkom 3090. Utvalget er foretatt av programrådet innenfor karakterspennet A til E og gir grunnlag for evaluering av vurderingspraksis over hele karakterskalaen. For Kulkom 1001 dreier det seg om skoleeksamensbesvarelser (6 timers eksamen), mens det under Kulkom 3090 er snakk om semesteroppgaver (bacheloroppgaver). Problemformuleringene i eksamensoppgavene (det oppgis også rammeoppgave for semesteroppgaven på Kulkom 3090) gir grunnlag for å bedømme deres relevans i forhold til læringsmål og pensum, mens studentbesvarelsene gir grunnlag for å bedømme praksis rundt karaktersetting.

Evaluering av vurderinger og vurderingsordningen

Kulkom 1001

Kulkom 1001 (20 studiepoeng) går over to semester og har avsluttende skoleeksamen på 6 timer i vårsemesteret. Studentene må oppfylle en rekke obligatoriske krav i begge semester for å kunne gå opp til eksamen, i hovedsak obligatorisk seminarframmøte med aktiv deltakelse samt innlevering av to semesteroppgaver. Fra og med inneværende kull (tatt opp høst 2010) vil karakteren fastsettes på grunnlag av hele mappen, men med hovedvekt på prestasjonene på skoleeksamen. Denne nye ordningen er en respons på tidligere evalueringer som viste en tendens til at studentene ikke kom skikkelig i gang med emnet før i andre semester.

Våren 2010 ble karakter på Kulkom 1001 fastsatt på grunnlag av skoleeksamen, og denne var todelt, med angivelse av delenes relative tyngde i karakterfastsettelsen. Del 1 (estimert til en tredel) ber om at studenten redegjør for fire av fem oppgitte begreper under emnetematikken. Utvalget av begreper er opplagt sentralt i forhold til det faglige innholdet i Kulkom 1001 (emnebeskrivelse og pensum). Del 2 representerer en bredere analytisk utfordring (som teller to tredeler i karakterfastsettelsen) hvor studentene velger å skrive én av tre oppgaver. Igjen bedømmer jeg problemformuleringene som helt sentrale i forhold til emnets innhold.

Oppgaveformuleringene er også helt i henhold til læringsmålene for emnet. Første del av eksamen tester målrettet de to første elementene i læringsmål: ”sentrale begreper i studiet av kultur og kommunikasjon”, og ”grunnleggende forståelsesformer og analysemåter innen feltet kultur og kommunikasjon”. Del 2 går direkte på målet om å ”kunne reflektere kritisk over språk, tegn, kultur, kommunikasjon, identitet, makt og mediepåvirkning”. Det siste læringsmålet – ”kjenne til og kunne kombinere hovedtrekk ved de fire kjernefagene [i studiet]” adresseres ikke direkte av eksamensoppgavene, men kan allikevel vurderes ut fra hvordan studenten integrerer ulike fags perspektiver i besvarelsen. Jeg mener også oppgavenes omfang er godt tilpasset den tilmålte eksamenstiden.

Kulkom 3090

Eksamen på Kulkom 3090 (10 studiepoeng) består av en semesteroppgave på 13-15 sider som skrives med utgangspunkt i en rammeoppgave, samt muntlig eksamen. Studenten må oppfylle visse obligatoriske krav underveis for å gå opp til eksamen (i hovedsak aktiv deltakelse på seminarer), og karakteren settes på grunnlag av prestasjonen på semesteroppgaven med

avsluttende muntlig eksamen som justerende. Dette representerer en nyordning i forhold til tidligere, hvor muntlig eksamen var vektet separat (til 30% av total karakter).

Det faglig-pedagogiske opplegget for semesteroppgaven på Kulkom 3090 kan sies å innebære en form for ”veiledet selvstendighet”. Det stilles krav til faglig selvstendighet i utforming av oppgaven, og omfanget må sies å være ganske solid gitt at det dreier seg om et 10 poengs emne og 13-15 siders tekst. Samtidig avgrenses utfordringen av at det oppgis en rammeoppgave for teksten og ved at mesteparten av pensum ligger fast. Det gis i tillegg forelesninger og individuell veiledning under oppgaveskrivingen. Selv om enkelte studieprogrammer stiller høyere krav til selvstendighet når det gjelder bacheloroppgaven (hvor tematikken kan være helt ubestemt slik at studentene forventes å avgrense en relevant problemstilling og sette sammen pensum helt på egen hånd), ser det ut til at Kulkom har funnet en god balanse med denne ordningen. Selv om den overordnede problemstillingen er oppgitt, ligger det store krav til selvstendighet i *konkretiseringen* av problemstillingen og i *anvendelsen* av perspektiver på empirisk materiale. Oppgaveteksten for Kulkom 3090 våren 2010 var ”Drøft hvordan språk og ideologi griper inn i kultur. Knytt diskusjonen til ett eller flere eksempler”. Studentene har konkretisert denne problemstillingen på svært ulike (og spennende!) måter.

I interne evalueringer gis det uttrykk for at årets rammeoppgave var krevende, og det antydes at det er aktuelt å drøfte vanskelighetsgraden når det gjelder framtidige oppgaver på Kulkom 3090. Tilsynssensor er av den oppfatning at en bacheloroppgave nødvendigvis må formuleres på et relativt abstrakt og krevende nivå for å kunne bedømme studentens selvstendighet når det gjelder konkretisering og anvendelse av perspektiver. Ut fra dette oppfattes årets rammeoppgave å være helt i tråd med intensjonen for programmet. Det er ikke urimelig å forvente – særlig ut fra programmets eksplisitte kunnskaps- og ferdighetsmål – at bachelorkandidater kan redegjøre for ”hvordan språk og ideologi griper inn i kultur”. Det er heller ingenting i karakterfordelingen som antyder at denne oppgaven var for krevende – resultatene for de skriftlige besvarelsene i 2009 og 2010 er nærmest identiske.

Også på Kulkom 3090 bedømmes oppgaveformuleringen – og de allmenne forventningene til semesteroppgaven som sådan – til å være helt i tråd med læringsmål, emneinnhold og pensum.

Generelt

Når det gjelder karaktersettingen, er min konklusjon at denne følger både generelle og mer fagspesifikke karakterkriterier og ellers er i tråd med nivåinndelingen i programmet. Det er stort samsvar mellom min bedømming av de oversendte eksamensbesvarelsene og oppnådd karakter. Jeg er helt enig i karakterfastsettelsen på 5 av 6 besvarelser under hvert emne. For de to resterende besvarelsene (en B og en C) er jeg noe i tvil. Begge ligger etter min oppfatning helt på topp innen sin respektive karakterkategori og kunne ut fra en litt annen lesing bedømmes som henholdsvis A og B. Denne nyansen har å gjøre med den finere vektingen av ulike kvaliteter i eksamensprestasjonene (ulike aspekter som teori, empiri, argumentasjon, presentasjon osv.) og representerer ingen kritikk mot vurderingspraksisen. Jeg registrerer også at disse to besvarelsene har vært gjennom en klageprosess hvor en ny topersoners komité har revurdert prestasjonene og kommet til samme resultat. Med andre ord har hele fire sensorer vært samstemte i bedømmingen av disse besvarelsene.

Det er med andre ord ingen tvil om at vurderingspraksisen på de to evaluerte emnene er tilfredsstillende, og mer allment er det betryggende at programmet har eksamenskommisjoner bestående av to sensorer. Dette styrker mulighetene for en bred og rettferdig bedømming av studentens prestasjoner. I en bredere evaluering av vurderingspraksis vil det være naturlig å se nærmere på sammensetningen av eksamenskommisjoner og særlig hvor store eksterne innslag det er i kommisjonene. Dette vil følges opp i kommende evalueringer.

Det tilsendte materialet relaterer seg primært til de to emnene som er diskutert ovenfor. Det er ingen tvil om at disse emnene er skreddersydde i forhold til ambisjonene for programmet som sådan. Kulkom 1001 gir studentene en god innføring i spørsmål om kultur og kommunikasjon, og kvaliteten på bacheloroppgavene antyder at også utgangen av programmet svarer til forventningene. Det er derimot ofte et spenningsforhold mellom de ulike komponentene innen tverr- eller flerfaglige programmer. Interne evalueringer gir inntrykk av at flerfagligheten er godt ivaretatt på programmet og ikke skaper store problemer. Mange studenter er nettopp positive til den flerdisiplinære karakteren som programmet har. På den annen side kan det se ut som en del studenter har vanskelig for å skjønne sosialantropologiens egenart innenfor rammene av Kulkom, noe det kan være grunn til å forsøke å artikulere tydeligere. Til dels gjelder dette også sosiologi-komponenten.

Redegjørelse for de drøftinger som er gjort med fagmiljøet/fakultetet underveis

Årets og fjorårets rapport er i hovedsak bygd på tilsendt skriftlig materiale og epostutvekslinger med programmets leder. Dette materialet er fyldig og gir et godt grunnlag for løpende evaluering, særlig av vurderingsformer- og praksis, men forut for neste års rapport planlegger jeg også å innhente supplerende materiale i form av samtaler med forelesere, administrasjon og studenter ved programmet.

Anbefalinger

Som i fjor gir det tilsendte materialet inntrykk av et veldrevet og velfungerende studieprogram. Denne rapporten har lagt særlig vekt på vurderingsformer og –praksis, og konklusjonen er at dette fungerer svært tilfredsstillende. Materialet antyder at det også stadig legges stor innsats i å fremme et godt sosialt miljø på studiet, at det gjennomføres systematisk evalueringsarbeid (gjennom evalueringer blant studenter og ansatte, og også gjennom et omfattende, strukturert samtaleopplegg med studentene), og at lærdommer fra dette arbeidet tas til følge. Blant annet har det som resultat av interne evalueringer tilkommet et skrivekurs og en orientering om litteratursøking på de to evaluerte emnene. Ut fra mitt kjennskap til Kulkom pr i dag er det derfor ikke grunnlag for å komme med anbefalinger om endringer av programmet.